

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Stageverslag: Zomer van het recht: verslag van een stage bij het Rwanda Tribunaal
Groenleer, M.

Citation

Groenleer, M. (2002). Stageverslag: Zomer van het recht: verslag van een stage bij het Rwanda Tribunaal. *Bestuurskundige Berichten*, 17(1), 4-5. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234451>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234451>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Zomer van het recht: Verslag van een stage bij het Rwanda Tribunaal

Martijn Groenleer

“Some of the most important work at the moment is being done by the International Criminal Tribunals for Rwanda and the former Yugoslavia. With recent convictions for genocide, rape, war crimes and crimes against humanity, we are witnessing important steps for accountability and against impunity.”

(Toespraak door Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties Kofi Annan tijdens de National Urban League Conference in Washington, D.C. op 30 juli 2001)

“Geen enkele president is nog veilig”, kopte NRC Handelsblad op 9 april 2001, refererend aan het feit dat staatshoofden steeds vaker worden aangeklaagd omdat ze het tijdens hun bewind niet zo nauw namen met de rechten van de mens. Het dagelijkse nieuws deze zomer over voormalige politieke leiders die worden vervolgd wegens schending van de mensenrechten deed de Volkskrant op 13 juli 2001 zelfs schrijven dat deze zomer de “zomer van het recht” was. En inderdaad, wie had tien jaar geleden kunnen denken dat voormalige staatshoofden als Pinochet en Milosevic en zelfs zittende presidenten als Kagame van Rwanda, zouden worden aangeklaagd en/of gearresteerd?

Het is nu algemeen aanvaard dat sommige problemen de soevereiniteit van natiestaten te boven gaan en alleen door supranationale instituties kunnen worden opgelost. Schending van de mensenrechten is een dergelijk probleem. Wereldwijd is er de afgelopen decennia en met name in de laatste 10 jaar een consensus ontstaan over het feit dat personen verantwoordelijk voor schending van de mensenrechten zich niet langer aan vervolging kunnen onttrekken door zich te beroepen op het principe van nationale soevereiniteit. Dit heeft gere-

sulteerd in de oprichting van supranationale instituties als het International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia (ICTY), het International Criminal Tribunal for Rwanda (ICTR), en recentelijk, het International Criminal Court (ICC).

Stage en onderzoek

Reeds bij aanvang van mijn studie aan de Universiteit Leiden ging mijn aandacht vooral uit naar bestuur en beleid op internationaal niveau. Gedurende mijn studie ben ik mij verder gaan verdiepen in internationale organisaties en internationaal recht, in het bijzonder in de mondiale bescherming van de mensenrechten en de daarbij betrokken internationale instituties. Mijn interesse ging in dat kader vooral uit naar de genocide in Rwanda in 1994 en de rol van de internationale gemeenschap voor, tijdens en na de genocide. Bijna een jaar geleden ontstond bij mij daarom de gedachte om stage te lopen en onderzoek te doen bij het Rwanda Tribunaal. Op 30 maart van dit jaar, bijna vijf maanden na het versturen van mijn Internship Application form, vertrok ik aldus vanuit Leiden voor een stage van zes maanden bij het Rwanda Tribunaal. Het Rwanda Tribunaal, in het leven geroepen middels een Resolutie van de VN-

Veiligheidsraad en gevestigd in Arusha (Tanzania), vervolgt en berecht personen verantwoordelijk voor ernstige schendingen van het internationale humanitaire recht in Rwanda en Rwandese burgers verantwoordelijk voor dergelijke schendingen begaan in buurlanden van Rwanda in de periode van 1 januari 1994 tot 31 december 1994. Door de creatie van het Rwanda Tribunaal werd het mogelijk om voor het eerst in de geschiedenis van Afrika hooggeplaatste politici, ambtenaren en militairen ter verantwoording te roepen voor massale schendingen van de mensenrechten begaan onder hun verantwoordelijkheid.

Mijn zes maanden bij het Rwanda Tribunaal waren bijzonder uitdagend en uitermate interessant, zowel vanuit een professioneel en intellectueel perspectief, als vanuit een persoonlijk perspectief. Zo assisteerde ik de Legal Officers van het Tribunaal bij het draften van juridische documenten in het Engels en in het Frans, nam ik deel aan de beraadslagingen met de Judges, woonde ik verschillende reguliere court sessions en pre-trial en status conferences bij, deelde ik mijn werkkamer met interns uit onder meer Zweden, Duitsland, Italië, Canada, Duitsland, Australië, Sierra Leone, Ke-

Stageverslag

nia en Tanzania en was ik naar goede Leidsche traditie voor bijna vijf maanden President van de ICTR interns organisatie. Mijn stage bij het Rwanda Tribunaal was tegelijkertijd niet altijd eenvoudig. Gebrekkige communicatie, slechte organisatie en onnodig lange en ingewikkelde procedures zorgden niet zelden voor frustraties en moedeloosheid bij mij, andere interns en ICTR medewerkers.

Door mijn stage had ik de unieke mogelijkheid om het Rwanda Tribunaal van “binnenuit” meemaken. Zo was ik in de gelegenheid om een schat aan empirische gegevens te verzamelen voor mijn

onderzoek naar het Rwanda Tribunaal als internationale institutie. Eens te meer werd mij duidelijk dat zonder daadwerkelijk voor enige tijd deel uit te hebben gemaakt van een, in mijn geval internationale, organisatie, het onmogelijk is om te begrijpen hoe een dergelijke organisatie functioneert. Of helaas, in het geval van het Rwanda Tribunaal, ook maar al te vaak disfunctioneert. De inefficiëntie en ineffectiviteit in het Rwanda Tribunaal ten toon gespreid blijven, zeker vanuit een bestuurskundige oogpunt, onbegrijpelijk.

Tot slot

Desalniettemin, kan ik met stellige over-

tuiging zeggen dat mijn stage en onderzoek bij het Rwanda Tribunaal een onvergetelijke en onmisbare ervaring waren. Een absolute aanrader dus als je geïnteresseerd bent in internationale organisaties, internationaal recht en Rwanda. Een verblijf van zes maanden in het buitenland smaakte voor mij echter naar meer. Op het moment van schrijven bevind ik me daarom in een zolderkamer in Parijs alwaar ik vrijwel direct na mijn verblijf in Arusha ben gaan studeren aan het Institute d'Etudes Politiques, oftewel Sciences Po. Deze zomer blijft voor mij evenwel zonder enige twijfel de zomer van het recht.

Martijn Groenleer is student Bestuurskunde en Internationaal Recht aan de Universiteit Leiden en was van maart tot en met september 2001 stagiair bij het Rwanda Tribunaal. Hij studeert op dit moment aan het Institute d'Etudes Politiques in Parijs.

Contact: martijngroenleer@hotmail.com

International Criminal Tribunal for Rwanda
Tribunal Pénal International pour le Rwanda

Literatuur suggesties:

Desforges, A., *Leave none to tell the story: genocide in Rwanda*, New York, London, Paris: Human Rights Watch, International Federation of Human Rights, 1999.

Gourevitch, P., *We would like to inform you that tomorrow we will be killed with our families*, [uitgever, plaats, jaartal].

Morris, V., and M. Scharf, *The International Criminal Tribunal for Rwanda*, [uitgever, plaats, jaartal].

Prunier, G., *The Rwanda Crisis: [ondertitel]*, [uitgever, plaats, jaartal].